

HUSK TIL EL-EKSAMEN

(Redigeret 09/04-2019)

Eksamensprojektet afvikles i de timer, der er skemalagt med "el" ifølge jeres skema, plus selvfølgelig mange interesselimer.

Overordnet:

Eksamen i teknikfag består af et længerevarende eksamensprojekt. Det skal føre til et produkt, en rapport, og en mundtlig prøve.

I løbet af eksamensprojektet fremstiller I et produkt og udarbejder en rapport på baggrund af et valgt projektoplæg, udarbejdet af skolen.

Før arbejdet med projektet, rapport og produkt, udarbejder I en projektbeskrivelse og en tidsplan, der skal godkendes af skolen.

Den mundtlige prøve foregår i eksamensperioden i maj/juni. Der er max. 30 (26) minutter til hver elev. Under prøven præsenterer I jeres projekt, og deltager i en uddybende dialog om projektet. Og desuden kan der med udgangspunkt i projektet forekomme dialog om emner i hele fagets område.

Gruppearbejde

Det er i bekendtgørelsen bestemt, at I skal arbejde i grupper. Men skolen har valgt, at I går op **individuel**.

Alle gruppedeltagere skal stå inde for alt i rapporten, og bliver eksamineret i alle dele heraf. Derfor må der heller ikke anføres, hvem, der har lavet hvad.

- Max gruppestørrelse er 2, (til nød 3).
- Gruppens samlede arbejde skal være af en sådan kvalitet og omfang, at det modsvarer antallet af gruppemedlemmer.
- Det må ikke fremgå af rapporten, hvem der har lavet hvad.
- Hver elev bedømmes individuel.
- Der kan være forskelle i gruppedeltagernes bedømmelse.
- Der er ikke i bekendtgørelsen krav om rapportens omfang, men følgende kan være vejledende:

Individuel: 15 - 30 normalsider (á 1300 typeenheder).

Gruppe: 2 deltagere, 25 - 40 sider og 3 deltagere, 35 - 50 sider.

Der findes vist en **vejledende** formel:

Fordelingen af arbejdet.

Det er naturligt i et gruppearbejde, at man laver nogle ting sammen, og andre ting individuelt.

Det må godt fremgå af jeres tidsplan for projektet, hvem der laver hvad.

HUSK TIL EL-EKSAMEN

I skal dog være opmærksomme på at I hver især skal stå inde for alt i rapporten.

Plagiat / C&P:

Hvis blot én i gruppen har plagieret, er alle gruppedeltagere ansvarlige herfor. Det kan let koste bortvisning fra eksamen!!!!

Vejledning:

Jeg er til stede som jeres vejleder de fleste skemalagte timer.

Vejledningen foregår i den skemalagte eksamensperiode, dels som samlet vejledning på klassen dels som individuel vejledning.

For at fordele den individuelle vejledning nogenlunde ligeligt mellem de enkelte studerende, kan der blive lavet et skema for individuelle vejledningstider. Eller der kan fx laves en ”konsultationsliste” på tavlen.

Hvis I ikke benytter jer af konsultationerne m.v., kan der **ikke** gøres krav på erstatningstid.

Planlæg, så I har andre ting at tage jer til, hvis I ikke lige med det samme kan få hjælp, når I har behov, eller I mangler udstyr eller komponenter.

Husk undervejs at lave dagbog, hvor valg, ideer, målinger osv. noteres. Køb evt. et lille hæfte, brug OneNote, eller andet. Gerne et online-dokument, så alle gruppedeltagere har adgang til noterne, og at redigere i dem.

Det er selvfølgelig tilladt at få al den vejledning, der måtte ønskes, fra anden side, men det er en betingelse, at det er jer selv der har lavet projektet. Og det er jo jer selv, der bliver stillet til regnskab for det, I afleverer.

Og husk: Bearbejd gamle notater. Jeg vil ikke se mine kragetæer eller jeres evt. skitser 2 gange under projektførløbet.

Valg af oplæg:

Efter udlevering af oplæggene, læser i dem nøje igennem, og i de første timer vurderer I, hvilke af opgaverne I helst vil arbejde med.

Det er taktisk en fordel, ikke at vælge den samme opgave, som ”de andre grupper”. Besvarelsene vil naturligt – ubevidst - blive vurderet efter hvor mange, der har arbejdet med det samme oplæg!

Vurder først grundigt, hvilke forskellige muligheder, der ligger gemt i **alle** opgaver. Og lad være med at tænke på løsninger endnu. Brug den første tid på at udvælge fx 5 opgaver. Og arbejd fx. med:

HUSK TIL EL-EKSAMEN

- Informationssøgning,
- Opstilling af blokdiagrammer.
- Projektbeskrivelse, analyse, afgrænsning og tidsplan
- Ide om / skitse af det endelige produkt.

Ud fra ovenstående vælges opgave, og det relevante for denne opgave fremlægges til forhåndsgodkendelse af vejlederen.

Det er muligt, at jeg – med kendskab til opgaverne og til jer, vil forsøge at påvirke jeres opgavevalg.

Det er gruppernes **eget ansvar at få grupper og opgavevalg registreret og godkendt.**

Efter godkendelse er valget fastlagt og **kan ikke ændres.**

Efter opgavevalg fortsætter I med at arbejde med fx.

- Blokdiagram for hele løsningen
- Undersøgelse ”i marken”.
- Beskrivelse af de enkelte blokke
- Angivelse af hvilke af blokkene, der er dit projekt
- Definerings af snitflader, dvs. hvilke signaler, der går til dele, der ikke laves.
- Ide om det færdige produkt
- Tidsplan
- Handlingsplan
- Dagbog over hvad der hidtil er sket i projektet
- Litteraturliste
- Osv.

I må gerne få hjælp fra andre. Fortæl, at I er i gang med et eksamensprojekt i Elektronik på Teknisk Gymnasium i Sønderborg, og at I håber at kunne redde jer et par oplysninger osv.

Tip: Ønsker vedkommende, I taler med, at ringe tilbage senere, så bed hellere om lov til at I ringer igen på et senere tidspunkt. Så har I jo en "klemme" på vedkommende. Han kan så ikke bare "glemme" jer!

Bed evt. igen om navnet på vedkommende hvis der er tvivl.

Tag – efter aftale med mig - ud i felten og undersøg forhold omkring jeres projekt. – Og beskriv / dokumenter det, I har set / oplevet. Brug evt. foto som dokumentation!

Udgifter:

Der kan ikke laves aftaler med firmaer om noget, hvor penge er indblandet. Men der kan fås oplysninger om pris osv. Og sig så til jeres kontaktperson i firmaet, at en evt. ordre først skal "konfirmeres" af jeres projekt-vejleder, og han så vil tage kontakt, og udveksle evt. rekvisitionsnummer.

HUSK TIL EL-EKSAMEN

Information:

Hold øje med tavlen her i el-lokalet, hvor der evt. skrives besked om fælles møder, beskeder osv. Eller tjek for beskeder via Uddata !!

El-lokalet er kun til rådighed indtil kl. ca. 16.00, hvor pedellen låser, og kun på alm. skoledage. Planlæg herefter!!

Projektbeskrivelse

Jeres arbejde fører frem til at I udarbejder en projektbeskrivelse, som skal godkendes af skolen.

Når projektbeskrivelsen er godkendt, afleverer I 2 eksemplarer af projektbeskrivelsen på papir, og der udveksles underskrifter på materialet. Jeg beholder den ene, I opbevarer den anden. Dette skal ske af hensyn til evt. klager.

Det er jeres ansvar, at jeg har én af begge parter godkendt og **underskrevet** tidsplan og projektbeskrivelse. Papiret vil kunne blive inddraget ved eksaminationen!

Vejledersamtale

I løbet af projektperioden vil jeg flere gange spørge til grupperne, hvor langt I er nået.

Hardware:

Printplader bør max være ca. 10 X 16 cm.

Lav en "præsentations-plade" til printet. Planlæg allerede før printudlægningen, hvordan det endelige apparat skal se ud. Skitser af apparatet kan hjælpe til med at undgå at der bliver for mange og for lange ledninger i det endelige apparat.

Lav gerne testpunkter på jeres printplade. Det letter fejlfinding og demo.

Produktets kvalitet tæller meget !!

Mål og dokumenter på apparatets vigtige signaler.

Rapporten:

Tag evt. udgangspunkt i mit retteskema

Husk pæn forside, og pæn indbinding, der gør rapporten let læselig.

Venstre margin bør rykkes ind, hvis I sætter ryg på. Ringbind er OK, men I betaler selv!

Lav pæn disponering af rapporten.

HUSK TIL EL-EKSAMEN

Sørg for en **ordentlig indledning**. Her skal man på skrift analysere omverdenen omkring projektet, og gaffe sig ind på selve valget og ide til produkt. Afgræns så, og definer snitflader.

Beskriv, hvad der er "Kerneprojekt" og evt. afgrænsning!

Udvid meget gerne til at beskrive problemfeltet omkring opgaven.

Hvad er pligt-egenskaber, hvad er "nice-to-have"?

Husk at forklare ideen og funktionen i jeres kredsløb før i viser det i blokdiagrammet i rapporten. Ellers svarer det til, I blot trækker blokdiagrammet ned på et rullegardin.

Beskriv de krav, I opstiller til det endelige produkt. En såkaldt "Kravsspecifikation"

Husk ved alle valg at forklare fordele og eller ulemper. Begrund alle valg. Læseren skal kunne forstå valget.

Kom på en logisk måde frem til en projektbeskrivelse.

Opdel fx beskrivelsen efter følgende model:

1. Systembeskrivelse
2. Blokbeskrivelse
3. Blokfunktionbeskrivelse
4. Komponentbeskrivelse

Brug teori og praktik fra andre fag

Skriv rapporten i "Upersonlig nutid". Lav rapporten "udviklende", dvs. ikke blot en beskrivelse af et "allerede færdigt diagram"! Det er svært, men giver point !!

Opbyg diagram ud fra blokdiagram, ikke ud fra rullegardin-metoden.

Dokumenter diagrammer med Orcad-tegninger og simuleringer

Husk muligheden for at gemme Scoopbillede med vores nye Storagescoop.

Brug meget gerne fx Mathcad eller lignende til beregninger.

Husk beregninger / andet, der berettiger point for "tværfaglighed". Fx beregninger, pris, simuleringer. Kombiner forskellige fag, fx Mathcad / sprog

Lav skitser og deldiagrammer i teksten. Fjern evt. fritsvævende / overflødige wires fra diagrammer, når der vises deldiagrammer.

Sørg for fornuftigt layout og logisk opbygget rapport.

Tænk på rapportens dokumentations-værdi, og Kommunikationsværdi

Husk Backup af alt: Hver dag !! (Dropbox, Google Drive, USB-stick, mm.)
Erfaring: (Mindst 1 PC brækker ned under forløbet !!)

HUSK TIL EL-EKSAMEN

Bilag:

Der bør maksimalt være 10 siders bilag i rapporten, dvs. medtag kun relevante ting.

Tag intet med om ætsning. Læg printudlæg ved i bilag.

Kun relevante databladesider med!

Forstå Elektronikken:

Kend de koblinger, kredsløb osv. der bruges. Kend fx diodekarakteristikken for en LED hvis der bruges en sådan. Husk at dimensionere alle formodstande for transistorer. Osv.

Programmer:

Gantt designer, rigtig god til Tidsplan,

SPRINT-Layout til printudlæg: Fx Xmind til Blokdiagram-tegneprogram, ORCAD (tegne og simulering), Eagle (Diagram og printudlæg) Keil / Arduino IDE, WinCUPL (til programmerbare IC-er)

Alle filer skal ved aflevering uploades til afleveringsmappe på Uddata.

Fremmøde

Det er nødvendigt, af hensyn til protokollen, at alle stiller hver projektdag ved projekttimernes start. Og det er vigtigt, at jeg ved, hvor I befinder jer i løbet af projektdagene. Aftaler kan dog laves – men kun på forhånd !!

Aflevering:

Aflevering i Tilbudsmappe er fin. Køb i god tid!

Husk, det er jer selv, der er ansvarlige for alt det I afleverer. Ingen undskyldninger gælder!

Udprintning og indbinding af rapporten er jeres eget ansvar. Tekniske problemer i denne forbindelse kan ikke accepteres som gyldig grund for at aflevere for sent. Dette gælder uanset om der er tale om eget eller skolens udstyr.

Før den fastsatte afleveringsfrist afleveres der minimum et stk. hardware pr gruppe, og 2 rapporter.

Desuden skal I aflevere jeres projekt i en mappe på Uddata. Dvs. rapportfiler og evt. programkildetekst etc. Det skal være muligt for skolen at sende jeres arbejde til snydetjek!

HUSK TIL EL-EKSAMEN

Alle sørger for at tage en video af jeres projekt i funktion!! Den kan eventuelt blive afgørende hvis der sker noget med produktet.

Sørg for at få en kvittering for aflevering. Ellers kunne jeg jo finde på, at ”smide ” jeres rapporter væk!!!

Husk, deadline er præcis på klokkeslettet, og ikke et minut for sent!!!

Igen er der ingen undskyldninger, der gælder.

For sen aflevering.

Kun sygdom, dokumenteret med lægeerklæring, kan begrunde dispensering fra afleveringsfristen.

Efter aflevering.

Efter aflevering har I ikke flere EL-timer. I skal til skriftlig og mundtlig eksamen i ugerne, der følger afleveringen.

Spørgetime:

Jeg vil dog kort før den mundtlige eksamen i El invitere til en spørgetime. Her kan vi aftale ”slagets gang”. Her stiller vi jeres produkter op på bordene i el-lokalet, så vi ikke skal bruge tid til det under selve eksamenen. Her gælder det jo om, at score flest mulige point.

Eksamen:

Den mundtlige prøve i teknikfag afholdes her i el-lokalet. Prøven varer ca. 30 (26) min, inklusiv bedømmelse.

Til prøven medbringer I jeres eget eksemplar af rapporten og gerne en disposition til den mundtlige fremlæggelse af projektet. Brug gerne PowerPoint, etc.

Lav dit oplæg flydende. Øv det mindst 5 gange på levende personer, der kan give feedback.

Forbered noget at sige om projekt-analysen og kom så ind på el-delen

Kend dine koblinger / diagrammer, og hvad der står i rapporten. Hav styr på beregninger, dimensionering og relevante målinger i kredsløbet.

Lav gerne præsentationsdiagram til fremlæggelse.

Sælg jer selv. Sælg varen

Hold sproget i et professionelt leje.

HUSK TIL EL-EKSAMEN

Lad være med at være arrogant.

Kend produktets indsats i den virkelige verden. Sammenlign med eksisterende produkter. Og forklar om dets begrænsninger mm.

Vær forberedt på at svare på spørgsmål.

Giv evt. lærer og censor en kopi af dispositionen på papir.

Fremvis jeres produkt naturligt i forløbet, før, midt eller til slut.

Aftal i grupperne evt. forskellige virkemidler til fremlæggelsen, så lærer og censor ikke keder sig.

Fremlæggelsen må højst vare halvdelen af tiden, - men sørg for at have "nok i posen". Har eksamen karakter af dialog, kan det måske vare 25 min.

Det er en fordel, hvis eksaminationen kommer til at forløbe sådan at både Eksaminator (mig) og censor stiller spørgsmål, og vi kommer i dialog !!

Der er ikke regler for, at den første i en gruppe, der har været oppe ikke må tale med de øvrige når han kommer ud. – Men lad være!

Offentlig eksamen:

Eksamen er jo offentlig, men gruppe-medlemmer må ikke være tilstede i prøvelokalet før de selv er blevet eksamineret.

Karaktergivning i teknikfaget.

Der gives én karakter ud fra en helhedsbedømmelse af eksaminandens præstation omfattende projektrapporten med tilhørende resultater af det praktisk udførte og den mundtlige prøve.

Ved karaktergivningen lægges vægt på, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål:

Generelt

- evne til at kombinere teori og praktisk arbejde i et projekt
- inddragelse af relevant viden fra andre fag i uddannelsen
- perspektivering til relevante emner inden for teknikfaget.

Rapportens form og indhold

- bearbejdning af projektets problemstillinger
- planlægning og vurdering af projektførelsen

HUSK TIL EL-EKSAMEN

- dokumentations- og kommunikationsværdi, herunder overskuelighed, sammenhæng, kildehenvisninger og teknisk dokumentation
- specificerede krav til produktet
- en fagligt begrundet argumentation for de foretagne valg.

Produktet/procesforløbet

- omhu og professionalisme ved fremstilling
- kvalitet i forhold til de opstillede krav.

Mundtlig eksamination

- den mundtlige præsentation af projektet
- redegørelse for de valgte løsninger
- demonstration af ejerskab i forhold til projektets indhold
- besvarelse af uddybende og supplerende spørgsmål.

Kilde: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=152550#Bil26>

Klager:

Der kan indgives klage over eksamen indtil to uger efter mundtlig eksamen. Klagen skal være skriftlig og begrundet.

Klagen kan vedrøre:

1. Eksaminationsgrundlaget, dvs. fx vejledningen, de stillede spørgsmål eller opgavens forhold til uddannelsens mål.
2. Eksamensforløbet
3. Bedømmelsen.

Rigtig god arbejdslyst 😊

/Valle